

УДК 655.5+655.3

Г.М.Ковалишин**ВПЛИВ ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ ТИПОГРАФІКИ
НА ЯКІСТЬ ОФОРМЛЕННЯ СУЧАСНИХ ВИДАНЬ**

Термін *типографіка* увійшов у професійну діяльність зі зростанням інтересів художників, дизайнерів і технічних редакторів до проблем технічного редагування друкованих видань. Увів цей термін, який став класичним, Стенлі Морісон в Англії ще в 1929 р. Типографіку було названо мистецтвом належного розташування складального матеріалу відповідно до конкретного призначення. У подальшому трактування Морісона було доповнене. Типографіка вважалася дотичною до визначення (зовнішності) лиця друкованої сторінки (“Британська енциклопедія”, США), друкарським мистецтвом (“Словник французької мови Літтре”, Франція), манерою, в якій надруковано текст, у відношенні шрифту, верстання і.т.д. (“Словник французької мови Робера”, Франція), художнім оформленням друкованих творів (“Енциклопедія Брокгауза”, Німеччина).

Сьогодні цей термін значно розширено. Сучасна *типографіка* – це система оформлення текстів, верстання друкованого видання як в цілому, так і його елементів. Це цикл видових особливостей оформлення різноманітних друкарських форм (типографіка газет, плакатів, паковань, банкнот), вид художньої творчості, втілення художнього стилю певної школи, напрямок у мистецтві друку. Цей термін дуже часто використовують як синонім понять “шрифтова графіка” і “мистецтво шрифту”.

Предмет вивчення даної дисципліни – освоєння специфіки виразних засобів типографіки, дослідження методичних і художньо-творчих проблем, що постають перед типографами у їхній роботі, особливостей дії загальних та основних законів композиції у типографіці.

Шрифт був і залишається основою будь-якого друкованого видання. Як усі історично створені форми, вимагає від техно-

лога-типографа розуміння його проблематики, для того щоб уявити напрямки подальшого розвитку.

Обов'язковою вимогою типографіки є розподіл та організація різноманітних елементів будь-якого друкованого й електронного видання. Текст видання повинен бути поділений на сторінки, щоб читач легше його сприймав. Важливим є вибір формату шпальти, інтерліньяжу, які забезпечили б швидке та якісне читання. Вдало вибрати з надто великого асортименту різноманітних шрифтів потрібний – ще одне завдання типографіки.

Кризова ситуація на книжковому ринку України негативно позначилася на культурно-освітньому, науковому, духовному житті суспільства. Окрім того, відсутність належного досвіду та оригінальних видавничих концепцій, відхід від традицій українського книгодрукування свідчить не на користь видань сучасних новостворених видавництв.

Важливим моментом у сучасних видавничих технологіях є використання якісного ліцензованого програмного забезпечення для опрацювання тексту й ілюстративної інформації, устаткування, розроблення і використання сучасної нормативно-технічної документації, нових комп'ютерних шрифтів.

На жаль, в Україні, вкрай погано проводиться робота з оновлення нормативно-технічної документації для видавничо-поліграфічної справи. Ще однією негативною стороною розвитку видавничих комп'ютерних технологій, що вражає фахівців, є низька культура оформлення видань, незнання та невикористання основних засад і принципів типографіки. У зв'язку з можливістю придбання сучасного комп'ютерного устаткування, допоміжної літератури, програмного продукту спеціаліст видавничо-поліграфічної галузі може здійснювати додрукарську підготовку видань, створювати нові шрифти і використовувати їх у своїх розробках.

Необхідність зміни Закону України стосовно суб'єктів видавничої діяльності, залучення провідних спеціалістів видавничо-поліграфічного комплексу для перекваліфікації й атестації працівників видавництв, особливо приватних, удосконалення законодавчої бази в галузі захисту інтелектуальної власності, уніфікація та синхронізація усіх програмних засобів на всіх платформах і для всіх мов, уніфікація шрифтів з метою їх використання в будь-якій операційній системі – це лише кілька нагальних проблем, які хвилюють сьогодні фахівців галузі. І якщо держава за-

цікавлена в оздоровленні та духовному відродженні суспільства, вона повинна взяти під особливий контроль видавничу справу, підтримати її усіма можливими засобами.